

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ V. D.**, bývajúceho v T., **2/ P. D.**, bývajúceho v T.T., **3/ M. Ď.**, bývajúcej v K., **4/ J. D.**, bývajúcej v T., **5/ J. T.**, bývajúcej v T., **6/ M. D.**, bývajúceho v T., **7/ V. D.**, bývajúcej v T.1, **8/ A. G.**, bývajúcej v T.1, **9/ D. D.**, bývajúceho v T., proti žalovaným **1/ V. K.** a **2/ D. K.**, bývajúcim v T., zastúpeným Advokátskou kanceláriou M., s.r.o. so sídlom v T., IČO: X., o **určenie vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 14 C 246/2008, o dovolaní žalobcov 1/ až 9/ zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. M. B. – JUDr. K. B., so sídlom v T., proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 15. januára 2015 sp. zn. 19 Co 586/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovaným nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trenčín rozsudkom zo 6. novembra 2013 č.k. č.k. 14 C 246/2008-286 v spojení s opravným uznesením zo 6. mája 2014 č.k. 14 C 246/2008-321 určil, že: a/ poručiťka H. D., rodená K., bývajúca v T. (ďalej len „poručiťka“), bola ku dňu svojej smrti X. v podiele 13/120 podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľnosti v katastrálnom území O., ktorá je v katastri vedená na liste vlastníctva č. X. ako C-KN parcela č. X. – orná pôda vo výmere X. m², a b/ že uvedený spoluvlastnícky podiel na tejto nehnuteľnosti patrí do aktív dedičstva po poručiťke; vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Vyslovil, že o náhrade trov konania a trov konania štátu bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení poukázal na to, že žalobcovia 1/ až 9/ sú dedičmi po poručiťke, ktorá bola dcérou manželov J. K. a F. K., po ktorých zdedila spoluvlastnícke podiely na parcele č. X. v katastrálnom území O. zapísanej v pozemkovej knihe vo vložke č. X.. Po svojej matke nadobudla

poručiiteľka spoluvlastnícky podiel 1/12 a po svojom otcovi spoluvlastnícky podiel 1/40. Zostávajúce spoluvlastnícke podiely na tejto nehnuteľnosti patrili ďalším spoluvlastníčkam, medziiným E. K. a V. G.. V konaní o dedičstve po M. K. vydala notárka Mgr. A. L. 17. apríla 2003 osvedčenie o dedičstve, podľa ktorého podiel 1/3 parcely č. X. nadobudli dedičia M. K., M. K. a J. S., každý rovným dielom. Následne bola spísaná darovacia zmluva, ktorou títo dedičia darovali časť parcely č. X. – novovytvorenú parcelu č. X. V. G., ktorá ju následne darovala žalovaným 1/ a 2/. Vykonaným dokazovaním mal súd prvého stupňa preukázané, že parcela č. X. vznikla z pôvodnej parcely č. X., ktorá bola v podielovom spoluvlastníctve viacerých podielových spoluvlastníkov. Parcela č. X. ako aj parcela č. X. boli zamerané tým istým geometrickým plánom č. X. z 27. augusta 2003; parcelu č. X. v rozsahu zamerania týmto geometrickým plánom užívala poručiiteľka s rodinou. Z výsluchu účastníkov konania a svedkov vyplynulo, že v minulosti bola uzatvorená dohoda spoluvlastníkov, ktorá sa však týkala iba spôsobu hospodárenia so spoločnou vecou. Aj po uzatvorení tejto dohody každý zo spoluvlastníkov užíval dohodnutú časť, ktorá nebola nijako reálne zameraná ani označená, pričom parcely č. X., X. a X. boli považované za „K. roľu“. Poručiiteľka, ktorá užívala parcelu č. X., si musela byť vedomá, že táto nehnuteľnosť jej v celosti nepatrí. Zo zhodných výpovedí M. P., A. Ž. a M. H. mal súd prvého stupňa za preukázané, že otec poručiiteľky bol ženatý dva krát, pričom z prvého manželstva s F. K. mal tri deti (H. D., V. G. a J. K.), z druhého manželstva s E. K. mal sedem detí (M. P., K. S., A. K., P. K., A. Ž., S. K. a M. H.). Sporné role rozdelil J. K. tak, že podiely, ktoré nadobudol s prvou manželkou, mali užívať v polovici jeho deti z prvého manželstva a zvyšnú polovicu jeho druhá manželka a sedem detí z jeho druhého manželstva. Takto sa nehnuteľnosť začala užívať od roku 1968. J. K. si však musel byť vedomý toho, že z parcely č. X. mu patrí len časť, lebo nekúpil celú parcelu – z nehnuteľností zapísaných v pozemkovoknižnej vložke č. X. kúpil len spoluvlastnícky podiel 1/4 a jeho prvá manželka len podiel 1/4; spolu v prvou manželkou kúpili teda len podiel 1/2. Pôvodní podieloví spoluvlastníci parcely č. X. nikdy nepožiadali o vypracovanie geometrického plánu, ani sa nedohodli na zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. Až s odstupom času si jednotliví spoluvlastníci usporiadali svoje spoluvlastníctvo, pričom z celkovej výmery parcely č. X. zostalo X. m² na E. K., V. G. a H. D.. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel súd prvého stupňa k záveru, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno a nepreukázali, že poručiiteľka bola v čase smrti výlučnou vlastníčkou parcely č. X.. Samo nerušené užívanie tejto parcely poručiiteľkou nedáva totiž podklad pre záver, že poručiiteľka bola dobromyseľná v tom, že jej celá parcela vlastnícky patrí. V konaní nebola preukázaná reálna del'ba medzi všetkými pôvodnými podielovými spoluvlastníkmi celej

parcely č. X., na základe ktorej by všetci súhlasili s tým, že novovytvorená parcela č. X. z tejto parcely odčlenená prípadne v celosti do vlastníctva poručiťky. Dokazovanie nepreukázalo, že by došlo k takému vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva, ktorým by sa ostatní podieloví spoluvlastníci vzdali svojich podielov na predmetných parcelách. V konaní sa preukázala iba reálna deľba nehnuteľností nadobudnutých J. K. a jeho prvou manželkou (medzi ich deti a druhú manželku), avšak len v časti ním kúpených podielov. Žalobcovia 1/ až 9/ ako právni nástupcovia poručiťky nepreukázali, že poručiťka držala parcelu č. X. v celosti počas celej vydržacej doby (10 rokov) v dobrej viere, že jej celá patrí. Z týchto dôvodov súd prvého stupňa, aplikujúc ustanovenia § 129 ods. 1, § 130 ods. 1, § 134 ods. 1, § 140 a § 141 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, rozhodol tak, že do vlastníctva poručiťky v čase jej smrti patrila iba tá časť parcely č. X., ktorá zodpovedá jej zdedeným podielom, teda podielu 1/12 po F. K. a podielu 1/40 po J. K..

Na odvolanie žalobcov Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 15. januára 2015 sp. zn. 19 Co 586/2014 rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným rozsudkom potvrdil ako vecne správny. V odôvodnení, po vysvetlení ustanovení upravujúcich odvolacie dôvody v zmysle § 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O.s.p., konštatoval, že súd prvého stupňa doplnil dokazovanie v súlade s predchádzajúcim zrušujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu, zaoberal sa podstatnými skutkovými okolnosťami a z vykonaného dokazovania vyvodil správny právny záver, v dôsledku ktorého čiastočne vyhovel určovacej žalobe. V odvolacom konaní neboli tvrdené žiadne také skutočnosti ani navrhované dôkazy, ktorých vykonanie by malo za následok odlišné rozhodnutie vo veci. Pokiaľ žalobcovia v podanom odvolaní namietajú logické rozpory odôvodnenia rozhodnutia s jeho výrokom, tieto rozpory boli odstránené vydaním opravného uznesenia, ktorým prvostupňový súd odstránil pochybnosti ohľadne výšky podielov vo vzťahu, ku ktorým žalobe sčasti vyhovel. Odvolací súd za správny označil právny názor súdu prvého stupňa, na ktorom založil svoje rozhodnutie, a v celom rozsahu sa stotožnil s jeho skutkovými a právnymi závermi (§ 219 ods. 2 O.s.p.). I keď aj žalobcovia súhlasia s názorom, že samo užívanie reálne vyčlenenej časti pozemku nie je dostatočné pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním, v rozpore so skutkovými zisteniami vyplývajúcimi z vykonaného dokazovania tvrdia, že vôľa jednotlivých užívateľov „K. role“ viedla až k rozdeleniu dedičstva na samostatné pozemky tak, že najprv došlo k rozdeleniu tejto role pozdĺžne na polovicu a následne aj medzi poručiťkou a V. G.. Neopodstatnene argumentujú, že v týchto právnych úkonoch prejavená vôľa nesmerovala len k rozdeleniu faktického užívania, ale aj k nadobudnutiu samostatného vlastníctva pozemkov podľa

užívacieho stavu. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že dohoda medzi spoluvlastníkmi sa týkala iba spôsobu hospodárenia so spoločnou vecou s tým, že každý užíval iba jemu (do užívania, nie vlastníctva) ponechanú časť. Skutočnosť, že poručiiteľka sa na základe dohody spoluvlastníkov s takýmto obsahom chopila držby časti spoločného pozemku v časti predstavujúcej novovytvorenú parcelu č. X., nemohla mať za následok nadobudnutie jej vlastníckeho práva. Dokazovanie nepreukázalo, že medzi spoluvlastníkmi došlo k takému úkonu, so zreteľom na ktorý by poručiiteľka mohla byť dôvodne presvedčená o tom, že sa stala vlastníčkou ňou užíwanej časti spoločnej nehnuteľnosti. So zreteľom na to súd prvého stupňa vecne správne rozhodol, že poručiiteľka bola ku dňu smrti podielovou spoluvlastníčkou parcely č. X. v katastrálnom území O. (iba) v podiele 13/120 že táto nehnuteľnosť (iba) v podiele 13/120 patrí do aktív dedičstva po nej, pričom žalobu vo zvyšnej časti ako nedôvodnú zamietol.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia dovolanie, v ktorom namietli, že postup súdu prvého stupňa pri oprave pôvodného textu jeho rozhodnutia nezodpovedal § 164 O.s.p. Odvolací súd, na ktorom bolo, aby nesprávnosti prvostupňového súdu napravil, napriek tomu nezákonné a arbitrárne rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil, pričom vychádzal z dokazovaním náležite nepreukázaného a nelogického záveru, že niekdajší spoluvlastníci pozemkovoknižných nehnuteľností dohodli ich rozdelenie len čo do užívania, k reálnemu rozdeleniu nehnuteľností na samostatné predmety vlastníctva však medzi nimi nedošlo. V danom prípade bolo ale v konaní preukázané, že „K. roľu“ si medzi sebou rozdelili tri sestry – H. D., M. P. a V. G.. Každá z nich vydelenú časť samostatne a nerušene užívala ako svoju. M. P. a V. G. boli pri neskorších právnych úkonoch považované za vlastníčky im vydelených častí „K. role“, to isté vlastnícke právo však odvolací súd v prípade H. D. odmietol uznať. Nevzal na zreteľ podstatu uvedenej dohody, nezohľadnil celý komplex významných skutkových okolností, medziiným správanie sa všetkých účastníčok tejto dohody [M. P. a V. G. sa správali ako výlučné vlastníčky im vydelených častí pôvodnej nehnuteľnosti, vlastníčky s nimi disponovali a prevádzali ich na tretie osoby (napríklad M. P. previedla parcelu č. X., V. G. na svojej časti postavila dom)]. Poručiiteľka s parcelou č. X. nakladala až do svojej smrti ako s predmetom svojho výlučného vlastníctva, nerušene a dobromyseľne bez toho, aby jej vlastníctvo bolo niekým spochybňované. Časť „K. role“, ktorá zodpovedá parcele č. X., preto nepochybne nadobudla do vlastníctva právnym titulom vydržania. Táto skutočnosť bola preukázaná aj výpoveďami svedkov. Odvolací súd v napadnutom rozsudku náležite nevysvetlil, prečo napriek tomu dospel k záveru, že

predmetná dohoda sa týkala iba užívania pozemkovoknižných nehnuteľností, nie však aj vlastníctva reálne vydelených častí. Tým odvolací súd znemožnil žalobcom možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Ako účastníci konania mali právo na to, aby sa súd vyrovnal so všetkými ich námietkami a aby svoje rozhodnutie riadne odôvodnil; súdy takto nepostupovali a tieto práva im upreli. Rozsudky prvostupňového aj odvolacieho súdu sú v dôsledku toho nezákonné a vydané v konaní vykazujúcim závažné vady. Vzhľadom na to žalobcovia žiadali, aby dovolací súd tieto rozhodnutia zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaní sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas žalobcovia (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení v súlade so zákonom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

1. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Na rozdiel od odvolania (riadneho opravného prostriedku), ktorým možno napadnúť ešte neprávoplatné rozhodnutie, ide v prípade dovolania o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno – iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených – napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo

právoplatnosť. Občiansky súdny poriadok vychádza z tejto mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť (a mimoriadnosť) dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inšinciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

Z relevantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť nevyhnutne v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. Vo všeobecnosti pre použitie mimoriadnych opravných prostriedkov platí, že sú prípustné iba vo výnimočných prípadoch. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát vyslovil nezlučiteľnosť mimoriadneho opravného prostriedku s princípom právnej istoty, a konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo (len) z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci (porovnaj *Roseltrans proti Rusku*, rozsudok z roku 2005). Vo veci *Abdullayev proti Rusku* (rozsudok z roku 2010) ESLP zdôraznil, že v záujme právnej istoty zahrnutej v čl. 6 Dohovoru by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať „nedotknuté“. K ich zrušeniu by preto malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných, hrubých a podstatných väd. Podľa názoru ESLP v žiadnom prípade však za takú vadu nemožno označiť skutočnosť, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory [viď napríklad *Sutyazhnik proti Rusku* (rozsudok z roku 2009) alebo *Bulgakova proti Rusku* (rozsudok z roku 2007)]. Princíp právnej istoty tu môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri *Ryabykh proti Rusku*, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri *Sutyazhnik proti Rusku*, rozsudok z roku 2009).

Ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, ktoré upravujú prípustnosť dovolania, treba striktno dodržiavať, lebo ak mimoriadny opravný súd „koná a rozhoduje napriek tomu, že neboli splnené zákonom ustanovené predpoklady prípustnosti na jeho postup v opravnom konaní [čl. 46 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 51 ods. 1 ústavy] a prelomí právoplatnosť napadnutého rozhodnutia súdu nižšieho stupňa, porušuje základné

právo na súdnu ochranu toho účastníka, ktorý sa po rozhodnutí opravného súdu v takom prípade dostáva do nepriaznivejšej pozície, než v ktorej bol pred takým rozhodnutím opravného súdu. Porušenie princípov spravodlivého procesu spočíva preto v takom postupe a rozhodnutí mimoriadneho opravného súdu, ktorými sa nad rámec zákonných predpokladov prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku zrušuje právoplatné rozhodnutie a vec účastníka sa dostáva opätovne pred súd, ktorý musí o veci znovu konať a rozhodovať, pretože to vytvára opätovne stav právnej neistoty, ktorá už bola nastolená právoplatným rozhodnutím súdu nižšieho stupňa (II. ÚS 172/03).

2. Dovoláním žalobcov je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

V prejednávanej veci dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ale proti takému potvrdzujúcemu rozsudku, ktorý nemá znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.; najvyšší súd dosiaľ v tejto veci nerozhodoval, preto ani nevyslovil záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Prípustnosť podaného dovolania preto z § 238 O.s.p. nevyplýva.

3. So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, v ktorom došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto

v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z vád vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise *Zo súdnej praxe* pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania žalobcov preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

4. Podľa názoru žalobcov im v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

4.1. Pokiaľ žalobcovia argumentujú údajnými nesprávnosťami, ku ktorým podľa ich názoru došlo v procese zisťovania rozhodujúcich skutkových okolností, dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti skutkových zistení alebo nesprávnosti skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012).

Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonal všetky účastníkom navrhované dôkazy, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom sa účastníkovi neodníma možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré žalobcovia v dovolaní namietajú, nie je vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. (viď tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

4.2. K tej časti dovolania, v ktorej žalobcovia naznačujú, že rozhodnutia súdov sú nedostatočne odôvodnené, dovolací súd uvádza, že judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. Správnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdzujú tiež rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď najmä aktuálne rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015).

Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť

dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bude publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá časť predmetnej právnej vety – dovolaním napadnuté rozhodnutie uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská procesných strán k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania a právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvého stupňa a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa.

Právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O.s.p.). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (II. ÚS 76/07). Vychádzajúc z toho dospel dovolací súd k záveru, že právo dovolateľov na riadne odôvodnenie porušené nebolo. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia obsahuje nielen vysvetlenie skutkových zistení a záverov, ku ktorým dospel odvolací súd, ale tiež právne posúdenie týchto záverov. Za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcov.

5. Niektoré formulácie obsiahnuté v dovolaní nasvedčujú tomu, že žalobcovia sú presvedčení o existencii tzv. inej (v § 237 ods. 1 O.s.p. neuvedenej) vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolací súd preto uvádza, že pokiaľ k vade tejto

povahy prípadne aj došlo (dovolací súd sa touto otázkou nezaoberal), nemohla založiť prípustnosť dovolania, lebo nejde ani o znak alebo atribút rozsudku uvedeného v § 238 O.s.p., proti ktorému je dovolanie prípustné, ale ani o procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p.

Tzv. iná procesná vada (v § 237 O.s.p. neuvedená) je síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), úspešne však môže byť uplatnená iba v procesne prípustnom dovolaní. Konštantná judikatúra najvyššieho súdu zastáva názor, že iná vada nezakladá prípustnosť dovolania (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

Dovolací súd k tomu poznamenáva, že v zmysle § 164 veta prvá, druhá a tretia O.s.p. súd kedykoľvek aj bez návrhu opraví v rozsudku chyby v písaní a počítaní, ako aj iné zrejme nesprávnosti, pričom o návrhu na opravu súd rozhodne do 30 dní od jeho podania a o oprave vydá opravné uznesenie, ktoré doručí účastníkom. Vzhľadom na procesnú neprípustnosť dovolania žalobcov sa najvyšší súd v predmetnom dovolacom konaní nezaoberal otázkou opodstatnenosti argumentácie žalobcov o nezachovaní lehoty 30 dní a o nesprávnom postupe súdu prvého stupňa pri oprave časti výroku a odôvodnenia jeho rozhodnutia podľa § 164 O.s.p. [pôvodný text obsahoval údaj o tom, že poručiiteľka bola spoluvlastníčkou dotknutej nehnuteľnosti v podiele 1736/672 (čo je viac ako celok a už samo o sebe nasvedčuje, že došlo k zrejmemu omylu súdu pri písaní alebo počítaní).

6. Žalobcovia naostatok tvrdia, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 54/2012 a tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu,

napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Keďže žalobcovia uplatnili dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd podrobiť napadnutý rozsudok posúdeniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov.

7. K predchádzajúcim bodom odôvodnenia najvyšší súd pripomína konštatovanie ústavného súdu obsiahnuté v jeho uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014, podľa ktorého „prípádny nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“.

8. Vzhľadom na to, že dovolanie žalobcov nie je podľa ustanovení § 238 O.s.p. prípustné a nepreukázané boli procesné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p., dovolací súd odmietol ich dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

9. V dovolacom konaní úspešným žalovaným vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcom, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s ustanoveniami § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovaným náhradu trov dovolacieho konania (§ 142 ods. 1 O.s.p. v spojení § 243b ods. 5 O.s.p.), lebo nepodali návrh na jej priznanie (§ 151 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 11. januára 2016

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková